

128. SOHBET

İNSAN OLARAK NASIL BAŞARILI OLURUZ?

Bir şeyi elde etmenin şartları olduğu gibi başarıyı elde etmenin de şartları vardır. Bu şartları yerine getirirsek başarılı oluruz. İşte bu dersimizde belli başlı başarı kuralları üzerinde duracağız. Bunları maddeler halinde sayacak olursak şunları ifade edebiliriz:

Başarılı olmanın şartları

1) Yapamadığımız Şeyleri Hemen Yapmaya Yönelmeliyiz

Önceki dönemde plana koyup da yapılamayanları hemen gündeme alıp yapmaya yönelmek gerekir. Çünkü insan söz verdiği şeye esirdir. İnsanların içinde bulunduğu kurumlar da insanlar gibidir. İnsan kendisini bir an önce esaretten kurtarmak istiyorsa öncelikle söz verip de yapamadığı şeyleri gündemine almalıdır.

Eğer bir iş yapılması çok zor olan bir şeye, hemen vazgeçilmemelidir. Denenip de şimdilik yapılamadığı ortaya çıkarsa zamana bırakılması gerekir. Elbette yapamayacağımız şeyle meşgul olmamız, yapabileceğimize engelse, yapabileceğimiz şeyle meşgul olmamız daha uygun olur. *“Amacımız, imkânsız, mümkün; mümkünü, kolay; kolayı, zarif ve zevkli yapmanın yollarını bulmak”* olmalıdır. *“Bir şey yapmak isteyen mutlaka yolunu bulur, yapmak istemeyen kimse ise mazeretini bulur”* düsturları önemlidir.

2) Yanlışlarımızı Görüp Gidermeye Çalışmalıyız

Yanlış şeyler, ya tecrübe ile zamanla görülür, ya da biz göremeyiz birileri bize gösterir veyahut yanlışlığı sonradan ortaya çıkan şeyler olabilir. Bu durum ortaya çıkar çıkmaz hemen gidermeye çalışmalı ve yerine doğru olanı yapma gayretine girilmelidir. Çünkü yanlış izale etmeden yerine doğruyu ikame etmek mümkün olmaz. Yaradaki iltihap temizlenmeden üzerine sürülecek merhem işe yaramaz. Cenap Şehabeddin, *“Yalanı söküp atmadan hakikati dikmeğe çalışma, tutmaz”* der.

3) Başarı Görülmeye Başlayınca Sürekliliği Temin İçin Yeni Hedefler Belirlemeli,

Planlar Yapılmalı ve Uygulamaya Geçmeliyiz

Elde edilen başarıları yok kabul etmek değil, yeterli görmek yanlıştır. Yeterli görmeyip daima ilerlemek isteyen yapacağı ilk şey hedef belirlemektir. Hedef belirleyen hedefine ulaşması için planı olur. Plan, uygulamak için yapılır. Uygulanmayan plan, yapılmamış plan demektir. Gerçekçi plan, insan, zaman ve imkân gözetilerek yapılan ve uygulanabilen plandır. Elbette plan yapılırken ideal unutulmamalı, realite de asla inkâr edilmemelidir. Hadis-i Şerifte şöyle buyruluyor: “مَنْ اسْتَوَى يَوْمَهُ فَهُوَ مَعْبُودٌ”¹ “İki günü eşit olan aldanmıştır.”¹ Medya devi Bill Gates de şöyle söylüyor: “Şöhret kazandıktan sonra durup dinlemezsiniz, çünkü daima arkanızdan gelen bir rakip vardır.”

4) Faydalı Tenkitlere ve Doğru Olan Uyarılara Açık Olmalıyız

Tenkitlerin faydalı olması, tenkit konusunun isabetli, tarzının da tenkit usulüne uygun olması ile mümkün olur. Nefislere dokundurucu olmaması lazımdır. Tenkit edilen konu ve yapılan uyarı, yerli yerince olursa doğru uyarıdan sayılır. Çünkü bazen bir fikir, bir kurumu belki bir toplumu faydalı değişime sürükler. Bir batılı düşünür “Fikirler, ordulardan daha güçlüdür” der.

Tenkit edilecek kimseler, olgun insanlarsa tenkide açıktırlar ve tenkitten istifade ederler. Ama insanların çoğu böyle olmadıkları için ulu orta tenkit zarar verebilir ve bazen düşmanlıklara sebep olur. Böyle kimseleri methetmek teşvik olmaları açısından daha verimli olur. Bir insana tenkidin yapılması zarurî ise önce taltif edilecek yönleri zikredilmeli sonra düzeltilmesi istenen yönler hatırlatılmalıdır.

Tenkit edilirken, doğru fikir ve düşünce ne ise onu da ortaya koymak gereklidir. İşin önünü açık bırakarak acımasızca tenkitten öte, olması gereken ne ise onu da ifade etmek gerekir. Şeyh Sadi-i Şirazî, “Büyük insanı dost edinmek isterseniz, tenkit ediniz; küçük insanı dost edinmek isterseniz methediniz.” Diyor.

5) İlerledikçe Tevazuda da İlerlememiz Gerekir

Başarılı olmamız için mütevazı olmamız, kendimizi övmememiz, birilerinin övmelerinden ziyade faydalı yermelerini tercih etmemiz, fikirlere değer vermemiz gerekir. “Rastladığımız herkesi bir bakıma kendimizden üstün görmemiz ve böylece herkesten bir şeyler öğrenmemiz lazım.” Peygamber Efendimiz (as), mütevazı davranma ile kibirli olmanın neticelerini şu mübarek

¹ Beyhaki

sözüyle beyan buyuruyor: *مَنْ تَوَاضَعَ لِلَّهِ دَرَجَةً رَفَعَهُ اللَّهُ دَرَجَةً حَتَّى يَجْعَلَ فِي عَلِيِّنَ وَمَنْ تَكَبَّرَ عَلَى اللَّهِ دَرَجَةً وَضَعَهُ* “Kim Allah için tevazu ile davranırsa, Allah da onun derecesini illiyîne (en yüce makama) yükseltir. Kim de kibirle hareket ederse Allah onun derecesini esfel-i safiline (aşağıların en aşağısına) indirir.”² Konfüçyüs, “İyi bir adam görünce onu taklit etmeye çalışın, kötü bir adam görünce onun kusurlarını kendinizde de arayın.” der ve ölçülü ve mütevazı davranmaya davet eder. Ataullah İskenderî de “Kendi iyiliklerinden söz edip duranları yapmış oldukları bir hata susturur. Oysa Allah (c.c.)’ın bağışlarından söz edenleri hiçbir hata susturamaz” diyerek tevazunun önemine işaret eder.

6) Yaptığımız Hatalardan Ders Almalıyız

Hataları öğretmen bilmek ve o öğretmenlerden ders almak gerekir. Eğer küçük hatalarımızdan ders alırsak büyük hata etmemize engel olur ki bu da önemli bir kazanımdır.

Bunu yapmak için önce hatalarımızı tesbit etmemiz gerekir. Bu hatalarımızdan ders alınır da bir daha hata yapılmazsa büyük kazanç olur. İbn Sina, “Tecrübe ilimden üstündür” der. Bir batılı yazar ise, “Tecrübe disiplinli bir öğretmene benzer. Önce sınava alır sonra öğretir.” İfadesini kullanır.

7) Düzenli Çalışmalıyız

Cenab-ı Hak, *وَأَنْ لَيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَى وَأَنَّ سَعْيَهُ سَوْفَ يُرَى* “Bilsin ki insan için kendi çalışmasından başka bir şey yoktur. Ve çalışması da ileride görülecektir.”³ buyurmakta ve çalışmanın önemini bize anlatmaktadır. Bir özdeyişte “Çok çalışmaktan kimse ölmemiştir, insanlar zamanlarını boşa ve verimsiz harcıyıp üzüntüden ölürlere” denilmiştir.

8) İşleri Önem Sırasına Göre Yapmak

İnsanlar iki yeteneğe aynı anda sahip olamazlar. Bu iki yetenekten birisi düşünme yeteneği, diğeri işleri önem sırasına koyup yapma yeteneğidir. Durum böyle olunca neticeye varmak için yapılacak işleri sırasına koyup onları bir program dahilinde gerçekleştirmek gerekir.

9) Problemlerle karşılaşınca karar verebilecek kadar veriye sahipsek hemen

² Ahmet b. Hanbel, Müsned, 23/344, H. No: 11299

³ Necm, 53:39-40

çözmeli ve kararı ertelememeliyiz.

Peygamber Efendimiz (as), هَلَكَ الْمُسَوِّفُونَ *“Yarınçılar helak olmuştur.”*⁴ Muhammed Pârisa Hz.leri *“Halk-ı gâfil kemâl-i keselinden (gafil halk tam bir tembellikten) bir laf eder: Yarın olsa da bir iş işlesem. Bilmez ki bugün dünkü günün yarınıdır, bugün ne işlemiştir ki yarın ne işlesin.”* diyor; tembellik ve tembellerin durumlarını bize anlatıyor.

Alınacak Dersler:

- 1) Başarılı olmayı herkes ister, ama şartlarına uygun hareket edilmeyince başarı elde edilemez.
- 2) Başarının şartları, tertipli, düzenli, planlı ve programlı çalışmaktır.
- 3) Başarıyı elde ettiğimizde ise tevazuu elden bırakmamalıyız.
- 4) Bir işi başardıktan sonra durmadan daha iyilerini yapmak üzere harekete geçmeliyiz.

Bu hafta Ödev;

Bu dersi evinizde çocuklarınızla da paylaşınız.

⁴ Es-Semerkandi, Tenbihu'l Gafilîn bi-Ehadîs-i Seyyidi'l Enbiya-i ve'l Mürselîn, Tevbe